

Tolminski glas

Tolminski muzej
Tolmin

Leto II. - Štev. 11 GLASILO TOLMINSKIH DOMOBRANCEV

Tolmin, 17. marca

Neme priče

Prvi kolovodja tolovajev, ki je pred leti stopil na Primorsko z opojno besedo svobode na ustih, je nosil v srcu peklenski načrt, ki mu je bil edini smoter, spremeniti primorske vasi v kupe razvalin in pogorišč, kjer bi osamele vdove na grobeh svojih mož in sinov pričakovale zmagoslavne proglastitve „slovenske sovjetske republike“.

Da bi čim prej in čim bolj gotovo izpeljal ta svoj načrt, si je pretkani komunist skrbno pripravljaval in utrjeval pot. Pri nas je nastopil z vso preizkušeno taktiko, bodisi v Mehiki ali Španiji, ali na Kranjskem, vse mu je koristilo, da je zanetil na vsem Primorskem krvavo rdečo revolucijo, spretno ovito v plašč narodno osvobodilnega gibanja

Zavedno primorsko ljudstvo, ki je potilo svoj krvavi pot preko 20 let iz zadnje polpretekle dobe, je dvignilo v brezmejnem zaupanju svoj izmučeni obraz do nepričakovanega odrešenika. Pravo krinko si je znala nadeti zločinska OF, nihče ni zapazil njenega satanskega nasmeha in užitka obenem, s katerim je tirala tisoče primorskih Slovencev v pogubo in smrt. Ko se je ljudstvo zdrznilo ob prvih postajah križevega pota, ki vodi na primorsko Kalvarijo, pa je OF s človeško nežnostjo tolažila in učila, da žrtve morajo biti. In mnogi, zaslepljeni, so ji verjeli, verjeli celo, ko so gorele številne naše vasi, ko so premnogi najboljši padali kot izdajalci. V svoji zaslepljenosti mnogi ne ločijo več dobrega od zlega, isti so postali prava igrača v zločinskih rokah komunistov.

Komunisti so videli, da bo žetev bogata in brž so prišli s svojimi načrti brezobzirno na dan. Čim več smrti in trpljenja, tem laže se bo obnesla revolucija. Zato je bilo treba povzročiti enako uničenje tudi tam, kamor sami niso mogli, izzvati maščevanje, ki ni izostalo. Zločinski rdeči komisarji pa so z zadovoljstvom opazovali sad svojega dela «izza kulis»: najlepše kmetije in najboljša poslopja so se izpreminjala v prah in pepel, mnogi nedolžni v taborišča, še več pa v smrt... čisto po načrtu. Ta krvava igra se je ponavljala dan na dan skozi

Po demokratičnih načelih

Znano je, da je Titova vojna parola, da se bori za demokratično federativno Jugoslavijo, kjer naj odločuje volja ljudstva. Kako, to bi vedeli najbolje povedati Srbi na «osvojenem» ozemlju. Da bi zakril najbolj krvavo diktaturo, so mu potrebne demokratične kulise. Zato je skrivaj pritisnil na regentski svet, da je pravno razpustil Šubašičevo vlado, brž ko se je ta vrnil v Beograd, in izposloval, da je poveril mandat njemu samemu ter je nato poleg predsedništva držal zase še vojno ministerstvo. Da bi, vsaj navidezno, zakril boljševiško diktaturo, je raztrgal v svet, da je za podpredsednika vlade pritegnil Milana Grola, znanega demokratskega politika in nasprotnika komunistov. Tito ga je takoj ob njegovem prihodu dal zapreti in zavratno umoriti. To pa Tita ne moti, da ne bi še naprej kričal v svet, da je še vedno Grol podpredsednik vlade, prav tako kot je uradno razglasil, da je njegovo vlado zaprisegel nadškof Ujčič, ki ga je v resnici dal Tito že davno ubiti.

Zato ni čudno, da morajo tudi oni nekomunistični ministri, ki jih je Tito sprejel v svojo vlado kot slamnate figure, podpirati demokracijo v Titovem smislu, da namreč na vsak Titov «demokratični» ukaz lepo prikimajo, če si hočejo rešiti glave. Samo en dokaz za to: Koncem februarja je izšel v «Borbi» članek pod naslovom «Nevarna utvara», kje pisec ugotavlja, da bo sedanja Titova vlada odpuščena in nato sestavljena nova. Tito je zaradi tega takoj posvaril vse tiste, ki jim je preostalo še nekaj podobne miselnosti kot jo imajo zapadne demokracije, da bodo morali na lastni koži poizkusiti 13. november, ko so po begrajskih ulicah na električnih drogoviš bingljali številni obešenci. Tako se je na vsak korak pregrešil zoper demokratična načela in

mesece in leta v opojno naslado zmage pijanim komunistom, ki so kričali na vse grlo v svet, da se bore za svobodo in pravičnejši red.

In prizadeti?... V obupu in razočaranju sede ob razvalinah svojih domačij in premišlujejo... Kaj? Ne več besed rdečih komisarjev in zlobnih terencev, marveč grozno resnico, da so ostali sami brez vsega ob kupu razvalin, ki so nima priča komunističnih zločinov pa hkrati dan in noč kot vnebovpjoč greh kričijo po maščevanju proti nebu... In bo prišlo, Bog daj, da ne preveč strašno.

je nato še angleško in ameriansko misijo, ki je ugotovila nerazpoloženje Srbov do Tita, kratkoma odslovil in napravil sredi Beograda velik miting, na katerem je vsa množica Beogračanov «prostovoljno» vpilo slavo rdeči armadi in poginkapitalističnim Angležem. Seveda zavezniške misije zaradi tega ne mirujejo in Tito mora že poslušati očitke, da se je udeležil posredno po svojih partizanih grškega upora proti zapadnim demokracijam ter prevzel vlogo voditelja upora, mora slišati očitke, da hoče vso Jugoslavijo očistiti vseh tistih, ki so le malo pod zavezniškim vplivom in na tak način uveljaviti komunistično diktaturo, četudi bi se po angleškem mnenju in njihovi želji po tej vojni morala uveljaviti prava demokratična načela, ne pa lažna v taki obliki, kot jih razume Tito po boljševiško.

„Deset božjih zapovedi“ za vojaka rdeče armade

1. Spomni se, da ni boga, ki bi te mogel obvarovati pred sovražnikovo kroglo.
 2. Kakor v miru tako v vojni moraš biti docela brezbožen in na to misliti, da more tvoja smrt prinesiti milijonom ljudi osvoboditev.
 3. Vsaka cerkev, sinagoga ali tempelj je lahko gnezdo tvojih sovražnikov.
 4. Ne imej nobenega usmiljenja s sovražniki brezboštva.
 5. Skrbi, da tvoj tovariš niti v nevarnem položaju ne išče pomoči duhovnika.
 6. Vsak poiskus ropanja cerkva, sinagog ali templjev se mora zatreli z orožjem, ohraniti se ljih mora kot spomenike preteklih časov.
 7. Ostani brezbožen v vojni in skušaj pridobiti svoje sovražnike za brezbožniško gibanje.
 8. Po končani vojni bo svet popolnoma brezbožen.
 9. Sovjetska unija ostane vedno varuhinja mednarodnega brezbožnega gibanja.
 10. Brežbožništvo ostane in bo končno zmagalo.
- („Deset božjih zapovedi“ v tej obliki so dobili sovjetski vojaki ob začetku vojne).

Ta dokument nam je zadosten dokaz, da je komunizmu prvo nauk, brezbožništvo samo, šele nato narodnost. Bolj kot vsako narodnost bo ruski imperij, če bo seveda v tej obliki sploh obstal, čuval nad komunizmom, in mi lahko že samo iz tega vidimo, kaj nam je od boljševikov pričakovali. Nasilne boljševizacije in najhujša tiranija, nikakor pa keke svobode v katerikoli obliki, tudi verske svobode ne o kateri se toliko govori in poje!

Stališče komunistov do Jugoslavije

Dne 21. 2. 1945. je komunistična stranka na glavni seji sprejela sklep, na podlagi katerega se mora Jugoslavija razbiti. Pri tej priliki je Dimitrov — današnji komunistični gospodar na Balkanu — podal zanimivo izjavo proti ujedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev v Jugoslaviji, ki bi bila po mnenju komunistične partije le slepo orodje v rokah zapadno evropskega imperializma. Skripnik, član centralnega komiteja komunistične partije je na isti seji poudaril, da je potrebno, da se ta država, ki je že enkrat povzročila svetovno vojno končno veljavno razbije. Na seji je bil sprejet naslednji pismeni sklep: Potrebno je, da se pravljice, ki pripovedujejo, da so Srbi, Hrvati in Slovenci eno državno telo, enkrat za vselej končajo. Te pravljice ne sme podpisati noben komunist. Partija je ob tej priliki izdala naslednji program: Razbitje Jugoslavije in v njene nadomestilo upostavitve sovjetskih republik Srbije, Hrvaške, Makedonije, Slovenije itd. In prav po teh smernicah dela Dimitrov še dalje. Kakor se vidi iz zgorajšnjega je cilj komunistične stranke razbitje Jugoslavije na nešteto držav, nad katerimi bi imel protektorat oče Stalin; In vsi zlagani spisi o Jugoslaviji, ki jih pri-
našajo Titovi v svojih listih, niso nič drugega kakor limanice, na katere naj bi se ujeli naivni kalini.

POMAGAJTE NESREČNIM SLO-
VENCEM NA PRIMORSKEM S TEM,
DA KUPITE ČIM VEČ TABLIC KNJIŽ-
NEGA SEJMA SOC. POMOČI

Pika k poglavju o slikarju Tonetu Kralju

V zadnji številki našega lista smo v uvodniku poudarili, da radi popravljamo svoje zmote, če jih ugotovimo.

Glede Toneta Kralja nam je pisal neki dober njegov znanec, ki je pribežal pred banditi iz Istre, da smo temu slikarju storili krivico, ko smo pisali o njegovi vernosti in umetnosti. Pripomnimo: prejšnje informacije smo prejeli iz rok prav tako verodostojnih ljudi, ki trdijo: da Toneta Kralja že dolgo prav dobro poznajo.

Še nekaterim drugim ni bilo prav, da se je naš list spustil v razpravljanje o vernosti in pobožnosti in spokornosti tega slikarja in morda res. Tudi jim ni bilo prav, da smo v naš list sprejeli kritiko njegovega umetniškega dela.

Vendar mi mu odločno zamerimo in ga še bolj odločno obsojamo zaradi njegovega dela za OF, ki je bilo v njegovi hiši v Ljubljani razkrinkano. Neki naš rojak, ki se z nami v marsičem ne strinja, je izjavil: „Pustite Tonetovo pobožnost, vedite, da bi vaši napadi bili še bolj ostri, ako bi poznali njegovo misijo v naši deželi“.

Njegovo pobožnost naj ocenjuje Bog, njegovo delo za OF in vso škodo, ki jo je s tem delom prizadejal slovenskemu narodu, pa nepristranska zgodovina, ki bo med največje škodljivce našega naroda prištela prav tiste sinove, ki so v ovčjih oblačilih vršili delo grabežljivih voikov.

In tukaj je naša pika.

V ZNAMENJU LJUBEZNI

V znamenju ljubezni so rdeči zločinci po gozdovih, sedaj jih že lahko tako imenujemo, začeli krvavo revolucijo, v znamenju ljubezni do naroda, ki mu hočejo srečo, svobodo in človekavredno življenje. Ali ni to brezmejna sreča za nas Slovence, da nas še kdo na svetu ljubi? Skoraj da smo že popolnoma obupali. Ni čudno, saj takega primera v vsej zgodovini še nismo doživeli. In vendar kamorkoli so prišli komunisti, povsod se jim je cedila iz ust in se jim morda še beseda ljubezen. Z besedo ljubezni na ustih, ljubezni do slovenskega naroda, so stopili v boj, z izrazi sočutja ob trpljenju, ki nam ga je delila vseskozi nemila usoda, so začeli revolucijo.

Nismo le enkrat slišali iz ust komunistov besedo ljubezen, pa še bolj trdo kot doslej jim odgovorimo, da znajo ljubiti, prav za prav bolj točno ljubimkati, le takrat, ko znajo to tudi živali. In v tej ljubezni še ena ljubezen več, da namreč ljubijo svobodo, prekomerno, naravnost živalsko svobodo. Vsaka druga ljubezen je pa sovraštvo, vsaka druga beseda o ljubezni je laž!

Ali ni že pravo norčevanje, če v znamenju ljubezni do naroda na najbolj

nečloveški način mučijo in morijo podli banditi tiste poštene in zavedne Slovence, ki so ob vsakem, tudi bolj nevarnem času kot je današnji, pokazali odkrito pripadnost slovenskemu narodu. Ali ni blasfemija, če v znamenju ljubezni do slovenske narodne imovine vseppek ropajo in požigajo? Da v tem primeru je njih ljubezen resnično velika, da jo lahko mirno imenujemo nenasitna grabežljiva strast. Edino kar pokaže ljubezen na njihovi strani so živi sadovi rdeče ljubezni, številni novorojenčki brez očetov in mater, ki obležijo pod grmovjem ali jih naplavlajo reke. Pri tem ali onem terencu ali bolj točno terenki bi utegnili odkriti še nekoliko »diplomatske« toda zelo iskrene ljubezni. Drugače pa o ljubezni ni govora. Pač, prava bratska ljubezen družni različne bandite vseh mogočih narodnosti, ko si v bratskem objemu obljublajo »zvestobo do smrti« in ko sklepajo izdajalsko zaroto nad poštenim slovenskim življenjem, ki mnogim rdečim tujerodcem ni ljub, sicer pa seva iz vsakega komunističnega in iz velike večine banditov sploh pekleno sovraštvo do vsega kar je poštenega, kar je slovenskega, pa bodisi, da je to živo bitje ali mrtva stvar.

Dr. Dražba - poslanec v Titovem parlamentu?

Za beograjski parlament so bili baje imenovani tudi goriški poslanci (pet po številu poleg ostalih v gozdu). In čudo prečudno, med izbranci se blesti tudi ime zloglasnega in žalostnoznanega dr. Dražbe. Radovedni smo, ali je maršal Tito pri imenovanju goriškega poslanca povprašal za svet tudi tiste, ki jih je „izvoljeni poslanec“ spravil na beraško palico. Mi novemu parlamentu v novi demokratični Jugoslaviji za tako visoko moralno pridobitev in pritegnitev dr. Dražbe v najvišje kroge čestitamo, naršalu Tito pa povemo na uho, da naj se dobro pazi, da novi poslanec ne bo uveljavil tudi v parlamentu starih navad in pognal na dražbo še njega samega in njegovo državo.

Primorski Slovenci!

Veliki knjižni semenj je v teku. Doslej na Primorskem še ni bilo slične socialno-kulturne akcije. Po zgledu Ljubljane tudi Socialna pomoč na Primorskem organizira po vseh večjih krajih knjižni semenj v svojo korist. Dobro se namreč zaveda, da s to svojo kulturno-socialno akcijo zadosti vsaj nekoliko dvema največjima problemoma slovenske primorske: ljudstvu, lačnemu slovenske knjige, ko mu je bila prepovedana celo govornjena, kaj še le pisana materina beseda, temu ljudstvu prinesiti par tisoč izvirnih slovenskih knjig in z izkupičkom knjižnega sejma pomagati najrevnejšim, najnesrečnejšim šitom cele radi domače vojne tako nesrečne Primorske. Neizmerna je nesreča, žrtev je na tisoče in tisoče, še vedno se množi število požganih vasi, oropanih domov in obupanih beguncev.

Zato je v tem neizmernem morju trpljenja in gorja mogoče pomagati le najpotrebnejšim in to v največji sili.

Primorski Slovenci!

Pokažite svojo narodno zavest tudi pri tej veliki kulturno-socialni akciji. Noben odločen Slovenec ne more preko nje! Saj bi stem dokazal, da ne zna prav vrednotiti visoke slovenske književne kulture, ki stavlja slovenski narod v vrsto najkulturnejših narodov. Prav tako bi pa s tem tudi pokazali, da se sami izključujejo iz narodovega občestva; kdor namreč v času nesreče ne pozna svojega brata, tak ga ni vreden.

Vsakega zavednega Slovenca na Primorskem narodna in moralna dolžnost je, da se udeleži knjižnega sejma in kupi čimveč tablic! Razprodaja tablic se vrši v vseh večjih krajih Primorske. Dobite jih v knjigarnah, trgovinah in pri propagandistih v Gorici, Trstu, Ajdovščini, Vipavi, Tolminu, Kobaridu, Postojni, Sv. Petru na Krasu, Il. Bistrici, Idriji in na Veharšah.

Pohitite, ker se bliža 7. april, ko se bo začelo žrebanje!!!

V Sofiji teče kri

Od samozvanega komunističnega „ljudskega sodišča“, je bilo v Sofiji, kol smo že poročali, na smrt obsojenih neštelo bivših vodilnih Bolgarov. Zdaj pa je isto sodišče začelo proces proti 135 višjim častnikom bivše bolgarske vojske. Med temi so generali Trifonov, Stojanov, Lukaš, Petrov, Dimitrov in Kiknikolov. Obloženi so, da so pomagali nastopati proti partizanskemu gibanju v Bolgariji.

Po Evangeliju...

„Če govorim resnico, zakaj mi vi ne verujete?“

(Jan. 8., 46.)

Nekaj trpkoga, nekaj neskončno boleznega zveni iz teh besed, ki jih je povedal Kristus trdovratnim Farizejem, ko niso hoteli sprejeti resnice, ki jim jo je oznanjal ter potrdil s čudeži. Gotovo je to potožil in očital brezčutnim in trdim svojim rojakom z istim razpoloženjem in sveto jezo in žalostjo, s katero se je nekdaj razjokal nad nepoboljšljivim jeruzalemskim mestom: Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš preroke in preganjaš liste, ki so od Boga k tebi poslani, kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke... pa nisi hotel. "Zato je napovedal strašno kazen: Prišli bodo nad te tvoji sovražniki ter te oblegali od vseh strani; v tla bodo potepali tebe in tvoje otroke v tebi, ker nisi hotelo spoznati časa svojega obiskanja."

Strašna napoved, ki se je popolnoma vresničila.

Res je Bog velik v dobroti in usmiljenju: dolgo časa svari, opominja, čaka in potrpi; kadar pa mu je zadosti, udari, - njegova roka je težka. Zlasti preli s hudimi kaznimi njim ki trdovratno vztrajajo v zlu, ki grehi in zmoto zagovarjajo in nočejo sprejeti resnice, pa naj bo podprta še s tako trdnimi, neizpodbitnimi dokazi. Takole je naročil svojim učencem: "Pojdite in učite... Če Vas kje ne bodo hoteli postupati in sprejeti Vašega nauka, otrsate si tamkoj prah iz svojih čevljev ter pojdite iz tistega mesta. Jaz pa Vam rečem, da bo na sodnji dan lažje zemlji sodomski in gomorski, kakor takemu mestu!"

In Farizejem, ki mu niso verovali, je zagrozil: "Kače, gadjja zalega, pobeljeni grobovi..., kdo Vam je zagotovil, da ubežite prihodnji jezi?"

Sekira je že nastavljena drevesu na korenino..."

Bodi dovolj teh stavkov iz Sv. pisma. Naj premislijo listi, ki hočejo biti kristjani, pa nočejo sprejeti vse resnice, ki postaja čedalje jasna in sitna: Komunizem skrit pod partizanstvom ali O.F. je za nas v vsakem oziru največja nesreča. Kdor ga še prostovoljno na kakoršenkoli način podpira, ne ubeži ne grehu ne kazni.

IZ ZUNANJEGA SVETA

ODMEV IZ JALTE

Angleški list „Tribune“ piše, da je nevarno, da ne bi prišlo do usodnega boja med zapadnimi zavezniki in Sovjetsko Rusijo (Mi pripomnimo, da je že prišlo tu vmes do letalskih bitk).

Vojaški dopisnik „Daily Mail-a“ pravi, da bi bilo smešno, če bi kdo mislil, da bodo Angleži žrtvovali svojo filozofijo in svoje ideale državam, ki so prevzele nase le tisti del vojne peze, ki ga zahteva razpredena mreža tajne policije.

Te besede naslovljene Moskvi po mnenju omenjenega lista izražajo za Angleže globoko ponižanje, da so namreč poslušni moskovskim ukazom.

Dopisnik „New-york Timsa“ takole komentira dogodka na Balkanu: Rumunske politične zmede, smrtne obsodbe v Beogradu, boj vseh proti vsem v Grčiji in maščevalni pokolji v Jugoslaviji so spremenili Balkan v zavoj smodnika, ki se lahko vname vsak hip. Kar pa se je zgodilo v Rumuniji, dokazuje, da le malo spoštujejo sklepe na Yalti. Ne da bi obvestili angleške in ameriške poslance, je Wiscinsky zahteval pri kralju Mihaelu takojšnjo spremembo vlade, tako da je prišel na vlado Gorza, ki v svoji vladi nima nobenga zastopnika tistih strank v Rumuniji, ki imajo za seboj večino prebivalstva. Taka vlada pač ne more biti prav nikjer reprezentativna in splošno priznana.

Turški listi proti beograjskemu časopisju

Že več časa beograjski listi napadajo Turčijo, čes da ni balkanska država

in se zato v balkanske zadeve ne sme vtikati. Turško časopisje pa odgovarja: Turčija je del Balkana in ne more držati tista trditev, ki pravi, da država, ki je stoletja vladala na Balkanu ni balkanska. „Tanin“ piše, da hoče Tito priključiti Macedonijo ter se hoče postaviti med Grčijo, in Trčijo, da bi ovi-ral življenske koristi Turčije. Tito da je prišel na Balkan zato, da bi razširjal tuje ideje in tuje interese.

Prizna pa omenj. ni turški list, da to Titovo zadržanje ne sme smatrati kot izraz srbske volje, ki je Titu popolnoma nasprotna. Prav zaradi tega je tudi vprašanje, koliko časa se bo Tito obdržal na vladi.

ROMUNIJA

V Romuniji je po mnogih mestih prišlo do nevarnih nemitov in krvavega obračunavanja med tako imenovanimi demokrati in komunisti, Moskva hujska in grozi, na tihem pa po svoji policiji pridno pobija vse nasprotnike ter mladino vlačí v Sovjetijo.

V Transilvaniji se je v zadnjem času pojavilo zelo veliko število „belih partizanov“, ki delajo precejšnje preglavice zasedbenim boljševiskim četam. Danes v Ukrajini, jutri v Transilvaniji, se vidi, da boljševiskom doma kar trda prede.

MADŽARSKA

Po zanesljivem poročilu, ki je prispelo iz Madžarske, so tam boljševiski nedavno umorili dva škofa. Javljeni sta tudi imeni.

Angleški in ameriški

ujetniki čezdalje v večjem številu beže pred zavezniki. V Alt-Drewitzu so sovjetske predstraže postrelile celo skupino ameriških podčastnikov, čeprav so bili v svojih uniformah ter so imeli s seboj veliko ameriško zastavo. Pri Deutsch-Eylau se je večjemu številu angleških ujetnikov posrečilo prebežati čez glavno bojno črto na nemško stran. Niso marali priti v sovjetske roke. To je v pravem pomenu zavezništvo „do groba“.

Širite „Tolminski glas“

ZAROTA KOMUNISTIČNE PARTIJE

na Primorskem

IV. Novačenje v partijo

Primorsko ljudstvo je v splošnosti jako verno. Globoko spoštuje svoje duhovnike, ljubi svoje cerkvice, prizadeva si živeti po božji volji. Ko je bilo od vseh zapuščeno in ko ni bilo ne duha in ne sluha o kakem Kidriču, Jožetu Wilfanu ali Baeblerju, je našlo tolažbe samo v veri, prijatelja predvsem v duhovniku, svojo pesem in besedo samo v cerkvi.

Pa kako je mogoče, da stopa danes isto ljudstvo v partijo, ki pripravlja pokolj duhovnikov, uničenje cerkva in konec vsaki veri? Komunizem bi ne bil komunizem, to je, najbolj premeten slepar, če bi ne znal pretentati in prevarati neukega ljudstva. Način pridobivanja ljudi v partijo je naslednji:

Vaški partijec ali zaupnik dobi nalogo

ustanoviti krajevno partijsko celico; za to si poišče primernih elementov: partijsko usmerjene ljudi, najrajši versko brezbrizne ali celo veri sovražne. Ne smejo biti splošno znani pijanci, potepuhi, ničvredneži in ne oni, ki so obsodeni, ker bi metali slabo luč na partijo in tako druge odbijali. Partijski kandidati morajo biti agilni, delavni, brezobzirni.

Vaški partijec zvabi te ljudi skupaj! Obljubi jim važnih in strogo zaupnih novic. Z romantično tajinstvenostjo in skrivnostjo razpali njihovo radovednost. Tedaj nastopi, kot slučajno, okrožni partijec, ki mora biti neznan in nekam skrivnosten človek. Predstavi se za višjega funkcionarja, ki je prišel slučajno v vas, kjer je zvedel za njihov sestanek, in se ga je kar udeležil, saj mu ne zametijo. Ve, da so pričujoči najboljši na terenu. Čestita jim! Strogo zaupno jim še pove, kar pa naj ohranijo izključno zase, da obstoja še neka druga organizacija

imena jim za enkrat še ne more povedati - ki zbira v svoje članstvo samo najboljše in najbolj zavedne Slovence. Ne dvomi, da so tudi pričujoči taki Slovenci, zato, ako se izkažejo vredne, bodo tudi nje sprejeli v imenovano organizacijo. Naj o tem strogo molčijo. Sicer pa bodo v kratkem kaj več zvedeli. Medtem naj sledijo navodilom tovariša vaščana, ki jih je skupaj zbral. Še to! Slovenski narod zre v vas najboljše sinove! Izkažite se vredne tega zaupanja!

Tako padejo vaški kalini v skrbno skrite mreže, misleč, da gre za slovenski narod. Vsak naslednji vaški sestanek je nova vrh, ki jih tesneje ovija v mrzli komunistični objem. Končno, ko so zadosti „formirani“, se jim pove, da so prejeti v partijo in naj radi gole formalnosti naredijo še en podpis!... Poti nazaj ni, ker so že preveč vezani, ali celo - kompromitirani! V vrtincu so, treba je pač plesati.....

(Se nadaljuje).

ZANIMIVO ZA VSE

LOM. Kjer mačke ni doma, tam miši plešejo; ko pa pride mačka, miške lete v luknjo in se skrijejo. Tudi v Lomu so imele „dvo-nožne miške glodalke“ varno zavetišče, kjer so se vedno poskrile kadar je bila nevarnost. Pa so le vrli fantje, domobranci, zvedeli za njihovo skrivališče, ki je bilo v resnici prava, morda malo večja mišja luknja. Skrite v luknji, kakor žive pokopane, je vzdramil in silno preplašil močan moški glas. Brez obotavljanja je prilezlo iz skrivališča 5 ljudi, 2 tovariša in 3 tovarišice, a ne gozdne, ampak hišne, ne prave miši, ampak prave-terenke. Kako so bili vsi presenečeni! Skoraj so jim izstopile oči. Naj bo ta prizor resen opomin drugim: Nič ni mamreč tako skritega, da ne bi prišlo na dan.

ZATOLMIN. Dne 26. februarja so rdeči spet odpeljali v gozd 3 moške iz vasi. Med njimi je bil eden že precej priletan. Na ta način OF prinaša nesrečo našim družinam, pušča otroke brez staršev, grabi tako staršem njihovo najdražje, kri njihove krvi, njihove otroke.

LOM. Hoteč si rešiti golo življenje je več lomskih družin pribežalo v Tolmin da jih ne bi divji gozdni prebivalci nasilno pomorili. Lahko si vsakdo misli s kakšnim srcem so ubogi Lomljani zapuščali svoje domove. In zakaj? Domači terenci so krivi tega, so krivi vsega njihovega gorja, in zaradi tako nizkotnega njihovega početja jih bo gotovo zadela kazen božja, lahko tudi po rokah domobrancev. To še najbolj verjetno!

CERKNO. Naši tovariši se že dolgo hvalisajo, da uživajo popolno svobodo. Dan na dan prirejajo mitinge in kričijo o novem redu, o svobodi, da, celo o demokraciji si upajo govoriti. Pred kratkim so na nekem mitingu izročili svoja „visoka odlikovanja“ staršem 25 fantov, ki so bili pomorjeni, kakor so oni dejali, po krivdi Ladota Piščanca in Ludvika Sluga, četudi jih je doletela smrt po umoru pok. dveh cerkljanskih kaplanov. Prej niso našli nobene krivde na nedolžnih slovenskih verskih in narodnih mučencih, zato jo iščejo zdaj po njuni smrti. Kje je logika, kje pamet? Tovariši, vse, le te krivde ne morete naprtiti pokojnima kaplanoma. Če bi ju nihče ne poznal, bi vedel, da je laž, kar ste ju zdaj obdolžili.

ČIGINJ. Naše pridne tovarišice, ki so svoj čas vedno z omočeno moko lepile komunistične letake po zidovih in električnih drogovih, so v zadnjem času postale nekam bolj skromne. Kar nič več jim ni do tega, da bi žrtvovale še naprej belo moko za to, da bi malale letake po zidovih. V nadomestilo so si vmislile drugo lepilo, ki ga ne morejo uporabiti za hrano. Kaj ni več moke, ali so tovariši preveč sestradani, ali pa gre vsa osvobodilna fronta po zlu z njeno „svobodo“ vred? Odgovorite na to, tovarišice čiginjke? Pa čisto po resnici, da si spet pridobite malo slovesa in dobro ime, ki ste ga z vsemi mogočimi gorostasnimi lažmi že čisto izgubile. Bo kar držalo, da ste pri koncu, ki nekam žalosten izgleda.

TOLMIN. Ni še dolgo tega, ko se je brihtnim tolminskim terencem, gospodom ministrom, ki sicer svoje dostojanstvene službe še niso nastopili, pa zagotovo mislijo, da jo bodo v najkrajšem času, saj so samo oni vredni tako visokega počaščenja, če že

ne iz drugih razlogov pa zato, ker so spravili s sveta belogardiste (pripomnimo, da je bolje manj piti pa več molčati!), posrečilo spraviti skupaj nekaj neumnih tolminskih čeč in prirediti miting. Sijajno, miting, miting, in to v Tolminu, v sredi Tolmina.

Kaj pa bi rekli, ko bi se kdo zmislil in malo povprašal po „sredi Tolmina“ ali je bil miting pri vas, ali pri vas. Menda bi ne bilo potrebno vprašati dva krat, in že bi bili skupaj.

Res čudno lepo, danes že tako narodni, da so pripravljeni odstopiti lastne prostore tovarišem terencem in vsem neumnim Tolmincem za miting, pred kratkim pa so še pustili gospodje ali gospe, da so zidove iste njihove hiše dičili pozdravni napisi bivšim oblastem v njih „zvočnem“ jeziku. Kako, ali vam je na te besede kaj vroče ali morda mraz, ali pa kar oboje. Morda bi celo isti vedeli kaj povedati o letakih, ki so bili dan na to raztreseni po Tolminu! Pazite, pazite, mera je vrhana in potem...

IZ LOMA. Iz Loma so pripeljali 4 najbolj delovne terence k Sv. Luciji. Glavni je Oskar Lipušček, znani krčmar in rusijan, slepar, Murovec Milka, in še dva druga. Kar ustrašili so se ko se zagledali domobrance, kakor se ustraši miška ko jo kača lovi. To je čisto prav! Vemo sicer da je ostalo v Lomu še nekaj hudih terencev, pa pridejo na vrsto. Najbolje bi bilo seveda, ako se kar sami javijo! Saj itak prinesejo tudi oni — prej ali kasnej — v mlin.

IZ STOPNIKA. Pri glavnem terencu na Stopniku je neka „deviška“ partizanka rodila otroka. Nekaj dni so pogančka držali pri terencu. Končno so se pa le dogovorili, da bi bilo prav pokazati, da so tudi oni kristjani, in da otroke prinesejo k krstu. Kam? Morali bi na Goro, kamor spada k fari. In ko so bili že visoko blizu Gore, so se spomnili, da je bolj dostojno, ako ga krstijo v središču sovjetov, v Cerknem. Pa hajdi v Cerkno! Ko je dična mati zvedela, da so na poti v Cerkno, jo je še sama pobrisala za njimi.

SENOŽEČE pri BILJANI. Rdeči so pobrali iz naše vasi vse moške, le tov. Slavko je še ostal doma. Ko so prišli k nam Nemci, se je tudi on umaknil v Fojano. Zakaj neki se je zbal? Nekoč pa je šel proti njim samo s samokresom.

Slavko, Slavko, pazi se! Ko si zbežal iz Italije, si brezsrčno spraviš v nesrečo vso svojo družino. Videli smo, da si brez srca in bali smo se te zato. Ko so prišli tovariši, si brezobzirno pomagal mobilizirati in nesramno izdajal. Sovražstvo si si nakopal zaradi tega. Ko so prišli Nemci si pobegnil kot zajec. Kdor ima čisto vest, se nima česa bati. In ti je nimaš.

VOLČE. V Volčah imamo še nekaj terenke, tudi še kakega terenca, ki jim do danes še nismo posvetili posebne pozornosti. Pa vendar bi radi na njihov račun izpregovorili nekaj besedi ter jim dali nekaj nasvetov, da se ne bi prehitro ujeli v past. Zankica se vedno bolj bliža njihovim vratovom. Prvo mesto zaslužijo tudi pri nas, kakor pač vsepovsod naše „babe“ v hlačah, pred kratkim, grdo se sliši, italjanske vlačuge, danes narodne junakinje. Prva med prvimi in najbolj vneta za OF-arsko stvar je vsekakor Lizika Jug, po domače Jezelca. Ta mična

dična terenka gotovo misli, da mi nič ne vemo o njenem vnetem delovanju za rdeče. Doma iz je Volčanskega Ruta in ni čudno, če se dela tako veliko, važno in visoko, saj je vendar iz visokih hribov, tam kjer delujejo prošlute „univerze“. Tudi njen mož ji vneta pomaga, nekaj iz navdušenja, nekaj iz strahu, ker mora popraviti stare grehe in z osvobodilnim delom zabrisati „badoljanske“ madeže, ki se ga še iz nedavnih časov držijo.

Druge aktivne tolovajke so Danica in Cvetka Kofolova, Irena Minčkova in Lucija Mosarjeva. Ko so v Volčah tolovaji ropali živila ubogim družinam, so na njihov račun vse te „srčkane“ tovarišice prirejale po Rutih mitinge in se veselile bližajoče se svobode.

Sreča, da so naši možje pametnejši. Ob vsaki hajki jih je nekaj pribežalo domov in le malo se jih še potika po gozdovih. Ti pa naj se le pripravijo, za vse njihove zločine bodo dajali odgovor. To velja še prav posebej za tovariše Paoletti Marjana in brata Dušana in Zvonka. Tudi tovarišu Bogdanu, ki noče slišati nobenega pametnega nasveta in ne o vrnitvi domov, bi skromno svetovali, da bi se vrnil domov k svoji ženi in poskrbel za štiri otroke, ki ga težko pričakujejo. Dan plačila ni več daleč, zato upoštevajte resen opomin, sicer ne boste tički dolgo frfotali, zanj kica se zateguje.

BORJANA. Odkar so pred Kozaki zbežali iz Breginja tamošnji terenci, je naša vas zelo prizadeta. Nasilni terenci s podvojeno pridnostjo „rekvirirajo“ živila in obleko, da morejo vzdrževati delomrzne terence in domače tolovaje, ki se klatijo po gozdovih v okolici naše vasi. Sicer pa jih prav dobro poznamo in vse eno nam je, če že danes enkrat za vselej zapustijo svojo vas. Bomo vsaj rešeni strašnega trpljenja in pomanjkanja, ki so nam ga oni povzročili. Domobranci pa tudi niso daleč!

GORENJI LOKOVEC. Kako zelo gorenjelokovskim terencem do srca, ko niso ljudje po drugih vaseh tako navduženi za NOV kot so oni sami. Po eni strani so nato ponosni, ker tako daleč prednjačijo pred vsemi, po drugi strani pa jim je hudo, da so tako osamljeni. Zlasti Rjavcu (Ščurkarjevemu Francu) ni prav, da so Lomljani belogardisti. Rad bi, da bi si vzeli za vzgled lokovške terence n. p. starega terenca Šavlija Antona iz Bajt, ki ima tako velike zasluge pri mobilizaciji, ali Rojčevega Stankota in njegovo sestro, Rjavčeva sinova, ki se zelo zgledno obnašata v NOV, prav poseben pa še kažipota banditov zloglasnega Šuligoja.

Kako bi bili ljudje v Gorenjem Lokovcu hvaležni Rojčevemu Stanku, če bi se uresničilo njegovo prerokovanje, da bo konec vojne v 14 dneh. Kar za ministra bi ga postavili. Pa se žal 14 dni vleče ž v leta in še in še.

In zanimivo! Vsi terenci se nekam pritožujejo, da so jim banditi le premalo hvaležni za ves trud. Pa naj se le potolažijo. „Tolminski glas“ jih ima prav vse z zlatimi črkami zapisane in ljudstvo se jih bo dobro zapomnilo. Plačilo za vse pa v kratkem na roko.